

сприятиме якнайкращому оволодінню іноземними громадянами зазначеною мовною дисципліною.

Література

- 1.Александрова В. В. Креативна система навчання англійської мови / В. В. Александрова // Вісник Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. Серія «Мовознавство». – 2008. – Вип. 14. – С. 21–25.
- 2.Симоненко Т. В. Реалізація інноваційних технологій навчання у процесі формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів-філологів / Т. В. Симоненко // Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки». – 2009. – Вип. 169. – С. 181–186.
- 3.Сундеева Л. А. Использование технологии развития критического мышления на различных ступенях профессионального образования: [Электронный ресурс] /Л. А. Сундеева.–Режим доступа: www.intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science.
- 4.Технології розвитку критичного мислення: [науково-навчальний посібник] / А. Кроуфорд, В. Саул, С. Метьюз, Д. Макінстер : [переклад з англійської]. – К. : Плеяди, 2006. – 220 с.
- 5.Хасия Т. В. Педагогические инновационные технологии в вузе / Т. В. Хасия // Актуальные вопросы современной педагогики / Под общ. ред. Г. Д. Ахметовой. – Уфа: Лето, 2011. – 120–121.

Лесик Г.В.

Національний авіаційний університет

м. Київ, Україна

e-mail: lesykganna@gmail.com

Міжпредметна інтеграція на заняттях української/російської мови з іноземними студентами

Основною метою мовної підготовки іноземців на підготовчих відділення є формування стійкої комунікативної компетенції студентів із можливістю їх подальшого навчання у вищій школі України. Досягнення даної мети можливе за умови інтеграції навчальних предметів, коли реалізуються міжпредметні зв'язки. Формування комунікативної компетенції, зокрема навчання усного та писемного мовлення (розмовно-побутового, наукового, офіційно-ділового та ін. стилів) відбувається швидше і легше за використання принципів інтегрованих

міжпредметних зв'язків, де розвиток мовленнєвих навичок – це завдання кожного заняття з мови.

Міжпредметна інтеграція – це перша сходинка до поглиблення і подальшого розвитку навчальних навичок на наступних етапах навчання української чи російської мови як іноземної. Кожен предмет у процесі довузівської підготовки є окремою системою знань і умінь з різних дисциплін, які поєднані мовою. У викладанні початково-предметних курсів – математики, фізики, хімії, біології, креслення є необхідність закласти мовний фундамент для сприйняття, розуміння, аналізу наукових знань тощо. Міжпредметні зв'язки на початковому етапі навчання при розгляді певних об'єктів, явищ, процесів природи з точки зору різних наук переходять від локального, ізольованого їх розгляду до взаємопов'язаного і комплексного вивчення.

Такий прийом не є новим для методики педагогічної науки. На ньому наголошував у позаминулому сторіччі К. Ушинський, зазначаючи в „Рідному слові”, що „інтеграція письма і читання” є доволі хорошим методом. Він пропонував поєднувати різні елементи або частини різних видів навчальної діяльності в єдине ціле [5]. До того ж, варто наголосити, що зміна видів діяльності, зменшує втомлюваність та спонукає до систематизації та узагальнення знань із різних царин науки.

За результатами досліджень Н. Абдуллаєвої [1; 141-142] відомо, що учені вирізняють три рівні інтеграції: внутрішньо предметна – прослідковується зв'язок теми з колишніми, які вже були викладено раніше, тобто в цьому виді інтеграції пропонується як синтез попередніх фактів, понять, принципів двох і більше тем; міжпредметна – це синтез фактів, понять, принципів двох або більше дисциплін. Цей метод дає викладачеві ширші можливості для втілення в життя задумів, приготованих на час уроку. Умовою для цього методу навчання є однакові або близькі методи дослідження. Такі уроки будуються на загальних закономірностях і теоретичних концепціях. Третій рівень інтеграції – транспредметний – застосування однакових фактів, методів при вивченні різних дисциплін, що викладаються на курсі. Але у даному випадку є умова:

об'єднання різних дисциплін в одному занятті зі збереженням наявної провідної ідеї, реалізація якої забезпечує нерозривний зв'язок і цілісність даного матеріалу.

На нашу думку, міжпредметну інтеграцію слід розглядати як засіб, умову і метод навчально-пізнавальної діяльності. Щодо її класифікації ми погоджуємося з вітчизняними науковцями Т. Олешко та В. Саямовою, які схиляються до наступного: 1) фактичні міжпредметні зв'язки, які окреслюють взаємодію дисциплін на основі фактів; 2) понятійні міжпредметні зв'язки, характеризують формування специфічних понять для суміжних дисциплін; 3) теоретичні міжпредметні зв'язки, відображають систему наукових знань в царині певної дисципліни; 4) філософські міжпредметні зв'язки, відбивають категорії розвитку [4; 109].

Міждисциплінарний інтегрований підхід до навчальної діяльності уможлиблює розвиток інтересу до пізнання, самостійної роботи, спонукає до інтелектуального розвитку. Знайомство із багатьма явищами, поняттями, предметами на початковому етапі навчання, коли студенти отримують елементарні уявлення про систему мови й мовлення, є новим знанням, яке нашаровує моделі висловлювань, поповнює і розширює словниковий запас. Із огляду на повторюваність та перемежовуваність тем із фізики, хімії, біології, де є спільний лексичний фонд, варто не втратити баланс і зберегти динамічний розвиток будь-якої теми від її введення до закріплення. Міжпредметна інтегрованість у довузівській підготовці значно скорочує терміни вивчення окремих тем, дозволяє уникати дублювання матеріалу з різних предметів, що є досить важливим в умовах постійного скорочення аудиторних годин. Це дозволяє вчителю сфокусуватися на розвиткові усного мовлення студентів шляхом урізноманітнення навчальних текстів, моделей для висловлювання, орфографії та мовному конструюванні.

Інтегровані заняття зменшують стомлюваність і перенапруження студентів-іноземців, з'єднують мовний курс із іншими знаннями з окремих предметів у єдине ціле, формують цілісне сприйняття картини світу,

інтенсифікують темп занять, розширюють їхню інформативну ємність, актуалізують можливість застосування отриманих знань на практиці.

На інтегрованих заняттях із української / російської мови та рідної мови студента викладач активізує чуттєве сприйняття предметів і явищ, навчає їх фонетично правильно вимовляти, шукати асоціативні зв'язки. Завдяки такій роботі нові слова, які опановують іноземці, з'єднуються в їхній свідомості з конкретними уявленнями про предмети і явища в рідній мові, наповнюються живим граматичним і лексичним змістом. Ці прийоми і методи готують студентів до свідомого читання оповідань, статей, підручників та іншої наукової літератури.

Досліджуючи і класифікуючи методи навчання, які переважають на підготовчих факультетах вузів, С. Лебединский та Л. Гербик виокремлюють дев'ять найбільш поширених методів навчання: граматико-перекладний, свідомо-порівняльний, когнітивний, аудіолінгвальний, структуральний, аудіовізуальний, трансформаційний, свідомо-практичний, комунікативний [3; 32]. Але, як показує практика, більшість викладачів надає перевагу аудіолінгвальному методу, суть якого полягає у наступних принципових положеннях: 1) оволодіння мовою шляхом наслідування; 2) реалізація відбувається переважно в усній формі; 3) автоматизація навичок відбувається в процесі чисельних тренувань шляхом багаторазового повторення мовних зразків. Проте, варто зауважити, що принципи роботи за мовно-лінгвістичними моделями, усного випередження, знайомство з культурою соціального середовища, хоч до певної міри і справляються із поставленими завданням, але мають такі огріхи: одноманітність мовних вправ; запам'ятовування мовних моделей, яке призводить до нерозуміння мети здійснюваних операцій, відсутності взаємодії та комунікативної діяльності.

Таким чином, зважаючи на характер зв'язків між предметами довузівської підготовки та матеріалами, які містять понятійно-термінологічну, мовно-комунікативну та навчально-дидактичну базу, викладачі підготовчих відділень схильні: по-перше, до розроблення нових методів навчання у власній

практиці, які зумовлені змінними процесами, технічними можливостями, урахуванням спільних і індивідуальних особливостей студентів у навчальній групі; по-друге, неможливість досягнути бажаного результату за допомогою традиційних методів, наявність хиб у їх доборі. Міжпредметна інтегрованість не є єдиним методом, який забезпечує ефективність, валідність і результативність у порівнянні з іншими існуючими методами навчання. Його варто використовувати разом із активною комунікативністю, аудіовізуалізацією, індивідуально-комунікативними та сугестивними методиками.

Міжпредметна інтегрованість збільшує можливості особистості до саморозвитку, ерудованості, розширює світогляд, сприяє систематизації знань та уявленню цілісної картини світу, зокрема й науковій унормованості. Даний метод дає можливість студентів розкритись, а викладачеві оцінити здібності й знання студентів, дає поштовх до пошуку нових форм і методів навчання.

Література:

1. Абдуллаева Н. М. Интеграционный метод обучения в школах и его особенности // Молодой ученый. – 2018. – №12. – С. 141-142. – URL <https://moluch.ru/archive/198/48825/> (дата обращения: 18.02.2019).
2. Горелова Г. В. Интегрированные уроки в начальной школе // Молодой ученый. – 2015. – №1.2. – С. 9-11. – URL <https://moluch.ru/archive/81/14719/> (дата обращения: 18.02.2019).
3. Лебединский С. И., Гербик Л. Ф. Методика преподавания русского языка как иностранного. Учебное пособие / С. И. Лебединский, Л. Ф. Гербик – Мн., 2011. – 309 с.
4. Олешко Т. В., Саямова В. И. О современных подходах в обучении иностранных учащихся на предвузовском этапе // Таврический научный обозреватель. – 2015. – № 1-2. – с. 108-112.
5. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори: у 2 т. / К. Д. Ушинський. – К.: Рад. шк., 1983. – (Педагогічна бібліотека).